

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

від _____ № _____

**Міністерство охорони здоров'я
України**

*Про направлення рішення
Державної регуляторної служби України*

Керуючись частиною п'ятою статті 27 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України направляє рішення від 04.08.2017 № 11 «Про необхідність усунення Міністерством охорони здоров'я України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

У разі, якщо у двомісячний термін з дня прийняття зазначеного рішення Міністерством охорони здоров'я України не буде вжито заходів щодо виконання цього рішення, дія підпункту 3.1 пункту 3 наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 № 12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів», а також пунктів 2 та 3 Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку для виконання цього рішення, про що Державна регуляторна служба України повідомить в газеті «Урядовий кур'єр».

Міністерство охорони здоров'я України має право оскаржити рішення Державної регуляторної служби України протягом десяти робочих днів з дня одержання відповідного рішення у порядку, визначеному статтею 29 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Додаток: на ___ арк. в 1 прим.

В. о. Голови

В. П. Загородній

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 04 серпня 2017 року № 11

Про необхідність усунення Міністерством охорони здоров'я України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

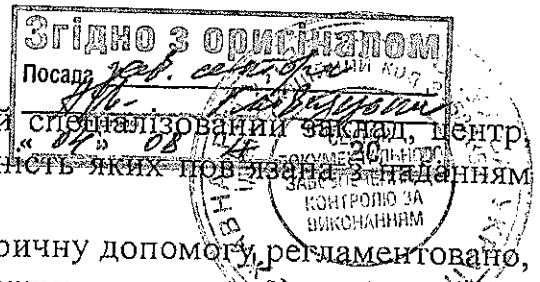
Відповідно до статті 30 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 1160) та на підставі звернення суб'єкта господарювання, Державна регуляторна служба України здійснила експертизу наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 № 12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 1 лютого 2002 року за № 94/6382 (далі – Наказ № 12), та встановила наступне.

Законодавство України про психіатричну допомогу базується на Конституції України і складається з Основ законодавства України про охорону здоров'я, Закону України «Про психіатричну допомогу» (далі – Закон про психіатричну допомогу) та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

Інструкцію про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затверджену Наказом № 12 (далі – Інструкція), прийнято на виконання Закону про психіатричну допомогу та постанови Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 № 1465 «Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих».

Закон про психіатричну допомогу визначає правові та організаційні засади забезпечення громадян психіатричною допомогою виходячи із пріоритету прав і свобод людини і громадянина, встановлює обов'язки органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з організації надання психіатричної допомоги та правового і соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади, регламентує права та обов'язки фахівців, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги.

Згідно Закону про психіатричну допомогу, психіатричний заклад – це

психоневрологічний, наркологічний чи інший спеціалізований заклад, центр відділення тощо всіх форм власності, діяльність яких пов'язана з наданням психіатричної допомоги.

Водночас, статтею 10 Закону про психіатричну допомогу, регламентовано, що психіатрична допомога надається психіатричними закладами всіх форм власності, а також лікарями-психіатрами за наявності ліцензії, отриманої відповідно до законодавства. Медичні працівники, інші фахівці для допуску до роботи з особами, які страждають на психічні розлади, повинні пройти спеціальну підготовку та підтвердити свою кваліфікацію в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних працівників, інших фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, здійснюються відповідно до законодавства.

Разом з цим, статтею 16 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що **держава сприяє розвитку закладів охорони здоров'я усіх форм власності**.

У свою чергу, деякі положення Інструкції суперечать чинному законодавству та є протиправними, оскільки передбачають проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів лише психіатричними закладами державної та комунальної форм власності, що позбавляє права здійснення таких медичних оглядів суб'єктами господарювання інших форм власності.

Зокрема, пунктами 2, 3 Інструкції передбачено, що:

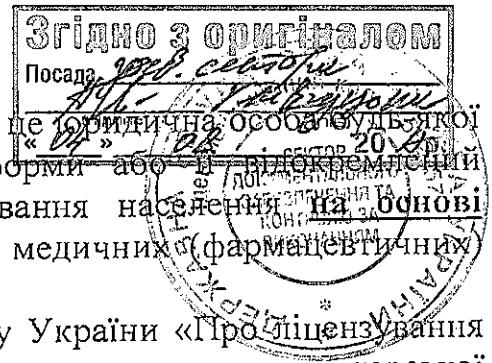
«Обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди проводяться лікарем-психіатром у державних та комунальних психіатричних закладах, закладах охорони здоров'я, що мають у своєму складі спеціалізовані психоневрологічні центри, відділення, кабінети (далі - психоневрологічні заклади), та надають психіатричну допомогу за місцем проживання громадян.

Психоневрологічні заклади, які проводять обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди, визначаються наказами Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управлінь охорони здоров'я обласних, Севастопольської міської державних адміністрацій та Головного управління охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації. Обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди, проведені в інших медичних закладах, вважаються недійсними».

Однак, ні Конституцією України, ні законами України не передбачено жодних обмежень в частині проведення психіатричних оглядів закладами будь-якої іншої форми власності, діяльність яких пов'язана з наданням психіатричної допомоги.

Водночас, підпунктом 3.1 пункту 3 Наказу № 12 регламентовано визначення відповідними органами державної влади психіатричних (психоневрологічних) закладів, що здійснюють проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів.

Слід зазначити, що відповідно до статті 3 Основ законодавства України

про охорону здоров'я заклад охорони здоров'я – це юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, що забезпечує медичне обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників.

Згідно пункту 15 частини 1 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» медична практика є видом господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

Водночас, статтею 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я передбачено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає, серед іншого, кваліфіковану медичну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря, вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій і закладу охорони здоров'я.

Отже, виходячи з логічної послідовності, заклади охорони здоров'я, що провадять діяльність у сфері психіатрії на підставі отриманої відповідної ліцензії не потребують отримання додаткових підтверджень для здійснення своєї діяльності.

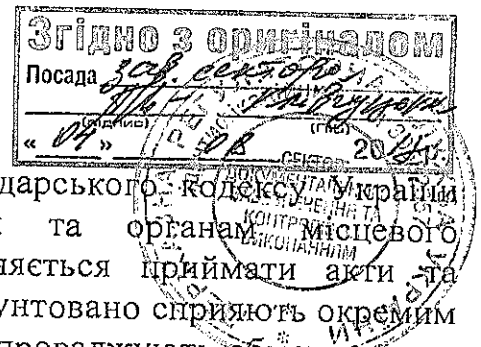
Таким чином, запроваджений механізм державного регулювання в частині надання права проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, психіатричними закладами виключно державної та комунальної форми власності, має дискримінаційний характер та створює передумови для усунення конкуренції, що, в свою чергу, призводить до неправомірного обмеження кола суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з медичної практики за відповідним напрямком.

Крім того, передбачена необхідність у додатковому підтвердженні для провадження відповідної діяльності на підставі включення до визначених положеннями Інструкції наказів, створює підстави для прийняття суб'єктивних рішень органами, відповідальними за визначення психіатричних (психоневрологічних) закладів до цих наказів, а також може містити ризики вчинення корупційних правопорушень з боку посадових осіб цих органів.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В свою чергу, статтею 42 Конституції України передбачається, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

Частиною другою статті 25 Господарського кодексу України встановлено, що органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи

іншим способом порушують правила конкуренції.

Також, частиною третьою статті 18 Господарського кодексу України передбачено, що органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством.

Враховуючи вищевикладене, дія підпункту 3.1 пункту 3 Наказу № 12 та пунктів 2 і 3 Інструкції порушує такі обов'язкові принципи державної регуляторної політики, передбачені статтею 4 Закону № 1160, як:

доцільності – обґрунтованої необхідності державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми, в частині запровадження механізму державного регулювання, що передбачає надання права на проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів окремими психіатричними закладами, визначених на підставі відповідних наказів, що, в свою чергу, не вирішує проблему встановлення придатності особи до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби) з особливими вимогами до стану її психіатричного здоров'я;

адекватності – відповідності форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив, в частині відсутності альтернативних способів проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, зокрема суб'єктами господарювання усіх форм власності, що здійснюють свою діяльність у сфері надання психіатричної допомоги та мають ліцензію на провадження медичної практики та фахівців за відповідною спеціальністю, а також необґрунтованого обмеження кола осіб у відповідній сфері господарської діяльності;

збалансованості – забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, оскільки зазначені вимоги Інструкції та Наказу №12 створюють перепони для провадження господарської діяльності суб'єктами господарювання всіх форм власності, які можуть проводити обов'язкові попередні та періодичні психіатричні огляди, що, в свою чергу, не забезпечує балансу інтересів всіх учасників ринку.

Керуючись частиною третьою статті 27 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

запропонувати Міністерству охорони здоров'я України внести зміни до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 № 12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів» шляхом виключення з редакції Наказу № 12 підпункту 3.1 пункту 3, а також приведення у відповідність до вимог чинного законодавства пункту 2 та пункту 3 Інструкції в частині

надання права проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів суб'єктами господарювання усіх форм власності, оскільки зазначені положення не відповідають вимогам чинного законодавства та принципам державної регуляторної політики.

Рішення Державної регуляторної служби України щодо усунення порушень принципів державної регуляторної політики підлягає виконанню у порядку, визначеному статтею 28 Закону № 1160, у двомісячний строк з дня прийняття такого рішення.

Виконання цього рішення передбачає підготовку проекту акта про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 № 12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів» та подання у встановленому Законом порядку на погодження до уповноваженого органу не пізніш як за п'ять робочих днів до закінчення строку його виконання.

У разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі строку, дія регуляторного акта або окремих його положень, щодо яких було прийнято відповідне рішення, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку виконання такого рішення.

Подання скарги щодо рішення уповноваженого органу не зупиняє дії цього рішення.

В.о. Голови
Державної регуляторної
служби України

В. П. Загородній

